

Kulttuurimatkailu Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022

LAB-ammattikorkeakoulu

Restonomi (AMK)

2023

Janina Koski

Tiivistelmä

Tekijä Koski, Janina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 31 + 2	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Kulttuurimatkailu Päijät-Hämeessä Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022		
Tutkinto ja koulutusala Restonomi (AMK), Matkailuliiketoiminnan koulutus		
Toimeksiantajaorganisaatio LAB-ammattikorkeakoulu, kasvualusta: Taide ajattelun uudistajana		
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022. Kulttuurimatkailu on ajankohtainen aihe Suomessa, jota perustellaan Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategialla 2025 vahvistaa kulttuurimatkailua sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamalla työryhmällä luomaan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan. Ajankohtaisuutta tukee myös Päijät-Hämeen liiton käynnistämä maakunnan ensimmäinen kulttuuriohjelma hanke, Päijät-Hämeen kulttuurinsuunta 2030.</p> <p>Työn tutkimusote oli kvalitatiivinen tutkimus ja aineistonkeruumenetelmänä toimi sähköpostihaastattelu. Haastateltavat henkilöt olivat Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailutoimijoita. Kulttuuritoimijat pääsivät omin sanoin kertomaan kuntansa kulttuurimatkailun tilanteesta. Sähköpostihaastatteluun vastauksia odotettiin kymmeneltä (10) kunnalta, mutta vastauksia todetaan saaduksi kuusi (6).</p> <p>Tutkimuksen tulokset analysoitiin sisällön analyysi menetelmää hyödyntäen. Kulttuurimatkailun kategorioiksi valittiin tapahtumat ja nähtävyydet, palvelut, taide sekä kulttuuriperintö. Päijät-Hämeen alueella on tuotteita kaikkien kulttuurimatkailun kategorioihin. Eniten tuotteita on kulttuuriperintö kategoriassa, joten kuntien kulttuurimatkailutuotteet painottuvat kulttuuriperintöön. Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun nykytilan selvitys on vajanainen sen suhteen, että kaikista kunnista ei ole saatua aineistoa, jonka avulla nykytilannetta voisi selvittää, niinpä lisätutkimukselle jää vielä tilaa kokonaiskuvan saavuttamiseksi.</p>		
Asiasanat kulttuuri, kulttuurimatkailu, kulttuurimatkailutuote, kunta		

Abstract

Author Koski, Janina	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2023
	Number of Pages 31 + 2	
Title of Publication Cultural tourism in Päijät-Häme The situation of cultural tourism in Päijät-Häme in autumn 2022.		
Degree, Field of Study Bachelor's Degree Programme in Tourism and Hospitality Business Management (UAS)		
Organisation of the client LAB University of Applied Sciences, growth platform: Art for Change		
Abstract <p>The aim of the thesis was to find out the situation of cultural tourism in Päijät-Häme region in autumn 2022. Cultural tourism is a current topic in Finland, which is justified by the Ministry of Education and Culture's culture policy strategy 2025, which aim is to strengthen cultural tourism. Ministry of Education and Culture also created a roadmap for the national development of cultural tourism. This thesis topic is also justified to be current in Päijät-Häme, because of The Regional Council of Päijät-Häme's first cultural program project, the Päijät-Häme kulttuurinsuunta 2030.</p> <p>The research method was qualitative, and the data collection method was an e-mail interview. The interviewees were cultural tourism operators in the municipalities of Päijät-Häme. Interviewees were able to tell in their own words about the situation of cultural tourism in their municipality. Responses to the e-mail interview were expected from ten (10) municipalities but six (6) responded.</p> <p>The results of the study were analyzed using the content analysis method. Cultural tourism was divided into categories, which were events and attractions, services, art and cultural heritage. Päijät-Häme has cultural tourism products of all categories of cultural tourism. Most of the products are in the cultural heritage category, so the municipalities' cultural tourism products are focused on cultural heritage. The analysis of the current situation of the cultural tourism of Päijät-Häme is lacking because there is no material obtained from all municipalities that could be used to clarify the current situation, therefore this leaves room for further research into the topic.</p>		
Keywords Culture, Culture Tourism, Culture Tourism Product, Municipality		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Tavoitteet, tarkoitus ja rajaukset	1
1.3	Taide ajattelun uudistajana kasvualusta	2
2	Kulttuurimatkailu	4
2.1	Kulttuuri ja matkailu	4
2.2	Kulttuurimatkailun käsite.....	4
2.3	Kulttuurimatkailutuote	5
3	Kuntien kulttuuritoiminta.....	7
3.1	Laki kuntien kulttuuritoiminnasta.....	7
3.2	Opetus- ja kulttuuriministeriö	8
3.3	Lahten seutu - Lahti Region Oy vastuu kulttuurimatkailusta.....	8
4	Kulttuurimatkailu Päijät-Hämeessä	10
4.1	Päijät-Hämeen maakunta	10
4.2	Päijät-Hämeen liiton kulttuuriohjelma.....	11
5	Tutkimusasetelma.....	12
5.1	Laadullinen tutkimus ja aineiston keruun menetelmä.....	12
5.2	Tutkimusaineiston analyysi ja eettinen pohdinta	12
5.3	Tutkimuksen eteneminen	13
5.4	Tutkimuksen luotettavuus	14
6	Tutkimustulokset.....	15
6.1	Kulttuurimatkailun määrittäminen Päijät-Hämeessä.....	15
6.2	Kulttuurimatkailun vetovoima Päijät-Hämeen kunnissa.....	16
6.3	Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailu.....	18
6.4	LAB-ammattikorkeakoulun ja kunnan välinen yhteistyö	19
7	Tutkimustuloksien analysointi	21
7.1	Kulttuurimatkailun määrittäminen Päijät-Hämeessä.....	21
7.2	Kulttuurimatkailun vetovoima Päijät-Hämeen kunnissa.....	22
7.3	Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailu.....	22
7.4	LAB-ammattikorkeakoulun ja kunnan välinen yhteistyö	26
8	Yhteenveto ja pohdinta	27
	Lähteet	29

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Sähköpostihaastattelukysymykset

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022. Tavoitteena on saada selville mitä Päijät-Hämeessä on valmiiksi tarjolla kulttuurimatkailun saralla sekä tavoittaa Päijät-Hämeen alueen kulttuurimatkailutoimijoita ja toteuttaa heille haastattelu. Haastattelun tarkoituksena on kartoittaa mitä ajatuksia heillä on kulttuurimatkailusta omassa kunnassaan. Lisäksi tavoitteena on selvittää kulttuurimatkailun vetovoimaa ja sen tekijöitä Päijät-Hämeen maakunnan eri kunnissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia toimeksiantajalleni pohjatyönä hanketta varten.

Kulttuurimatkailu on ollut osa suoritettuja opintojani. Suoritin ”Kohti Kulttuurimatkailua” ja ”Ideasta kulttuurimatkailutuotteeksi” -opintokurssit opintojeni aikana. Kurssien avulla pääsin tutustumaan kulttuurimatkailuun niin käsitteenä kuin myös ymmärtämään sen merkitystä Suomessa. Ideasta kulttuurimatkailutuotteeksi -kurssilla pääsin ryhmäni kanssa suunnittelemaan ja kehittämään valmista kulttuurimatkailun palvelua, kun taas Kohti kulttuurimatkailua -kurssilla pääsin ryhmäni kanssa tutustumaan Suomen Lapin alueen kulttuurimatkailu tarjontaan ja luomaan matkailureitin, jonka avulla pääsee tutustumaan erilaisiin kulttuurimatkailun kohteisiin. Opintojeni myötä sain käsityksen siitä, millaista kulttuurimatkailun tarjonnan hakeminen on. Nyt se vain tapahtuu eri osassa Suomea, Päijät-Hämeessä. Päijät-Hämeen tämänhetkisestä kulttuurimatkailun tarjonnasta ei ole olemassa valmista tutkimustyötä, siksi opinnäytetyöni aihe on mielenkiintoinen.

1.2 Tavoitteet, tarkoitus ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön tärkein ja yksi haastavimmista osista on kulttuurimatkailun käsitteen rajaaminen ja määrittäminen. Eri toimijat määrittelevät kulttuurimatkailun eri tavoilla, niinpä tähän opinnäytetyöhön tulen määrittelemään kulttuurimatkailun käsitteen siltä osin, että mitä katsotaan siihen kuuluvan eri lähteiden tutkimisen perusteella, huomioiden mitä kunnissa on tarjolla kulttuurimatkailun saralta. Käsitteen avulla tullaan rajaamaan sitä, mitä etsitään kulttuurimatkailun osalta Päijät-Hämeen alueelta ja ovatko jotkin kulttuurimatkailuun lukeutuvat kohteet tutkimuksen kannalta välttämättömiä.

Kulttuurimatkailun tarjonnan tutkimisen alueeksi rajataan Päijät-Hämeen maakunta ja siihen kuuluvat kunnat: Hartola, Sysmä, Padasjoki, Heinola, Asikkala, Iitti, Lahti, Hollola, Orimattila ja Kärkölä. Tutkimuksen alue olisi voinut olla myös laajempi esimerkiksi Päijät-Häme ja Etelä-Karjala. LAB-ammattikorkeakoulu on sekä Lahdessa että Lappeenrannassa, mutta tähän opinnäytetyöhön alueeksi valitaan Päijät-Hämeen maakunta, koska Päijät-Hämeen

alueelta opinnäytetyön toimeksiantaja tarvitsee käsityksen siitä, mitä on jo olemassa kulttuurimatkailun saralta.

Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena on selvittää Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun nykytilanne syksyllä 2022. Tutkimusmenetelmänä toimii kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa tutkimuskysymyksiin haetaan vastausta Päijät-Hämeen kuntien kulttuuritoimijoita, joilla on tietämys siitä, mitä kunnassa on tarjolla kulttuurimatkailun osalta. Opinnäytetyön päätutkimuskysymys ja sitä tukevat tutkimuskysymykset ovat:

- Mikä on nykyhetkinen tilanne Päijät-Hämeen kulttuurimatkailussa syksyllä 2022?

Pääkysymystä tukevia tutkimuskysymyksiä on:

- Miten ymmärrät kulttuurimatkailun ja mitä se mielestäsi on?
- Onko kunnassasi kulttuurimatkailullista vetovoimaa, jos kyllä niin millaista?
- Onko kunnassasi kulttuurimatkailua?
  - Jos vastasit kyllä, niin mitä kunnassa on tarjolla?
  - Jos vastasit ei, niin mitä olisi tehtävissä, että kuntaan saataisiin kulttuurimatkailua?
- Toivoisitko jonkinlaista yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa?
  - Jos vastasit kyllä, niin minkälaista se mahdollisesti voisi olla?

Tutkimuskysymys pyrkii vastaamaan suoraan opinnäytetyössä tutkittavaan aiheeseen. Tutkimuksessa on päätutkimuskysymystä tukevia kysymyksiä, jotka ovat samat, mitä käytetään myös haastattelukysymyksinä.

1.3 Taide ajattelun uudistajana kasvualusta

Opinnäytetyön toimeksiantaja on LAB-ammattikorkeakoulu, kasvualusta, Taide ajattelun uudistajana. Toimeksiantajan yhteishenkilönä toimii Lotta Pyykkönen ja kasvualusta on perustettu vuoden 2022 alussa. Kasvualustan tavoitteisiin kuuluu saada ymmärrys taiteen merkityksestä kaupunkisuunnittelussa sekä tilojen ja ympäristöjen suunnittelussa. Merkitys hyvinvoinnin, viihtyvyyden ja alueiden elinvoimaisuuden näkökulmista. Tavoitteena on myös nähdä taide liiketoimintana, jota halutaan ostaa ja tällöin saadaan taiteilijoiden työllisyyttä parannettua. Kasvualustan yhteistyökumppaneina toimii Lappeenrannan kaupunki, Imatran kaupunki sekä Ylioppilastalo, Lappeenrannan kampus. Kasvualustan tavoitteena on saada kumppaniksi vielä Lahden kaupunki. Kasvualustan innovoinnin kohteina on saada julkiselle taiteelle uusia esittämipaikkoja, kestävän kehityksen näkemysten tuominen julkiseen taiteeseen, saada kuvataiteen opiskelijat mukaan julkisen taiteen kokonaiskuvan

hallintaan sekä kansainvälisten kumppaneiden etsiminen julkisen taiteen koulutuksiin ja erottua muista julkisen taiteen koulutuksen monialaisuudella. (Pyykkönen 2022.)

2 Kulttuurimatkailu

2.1 Kulttuuri ja matkailu

Kulttuurin käsitettä käytetään sekä laajassa että suppeassa merkityksessä. Laajassa merkityksessä sillä tarkoitetaan kaikkea mitä ihmisyhteisöt siirtävät jälkeläisilleen ja mm. Unescon julistuksessa kulttuuri ymmärretään laajasti ja määritellään näin:

Kulttuuri on yhteiskunnan tai ihmisryhmän henkisten, aineellisten, älyllisten ja emotionaalisten ominaisuuksien koostumus, ja se sisältää taiteiden ja kirjallisuuden lisäksi elintavat, yhteiselämän, arvojärjestelmät, traditiot ja uskomukset. (Hyypä 2021.)

Pirneksen tutkimuksessa tuodaan ilmi kulttuuri käsitteen moniulotteisuus ja laajuus. Kulttuuri käsitteen merkityksen ymmärtäminen on aina aikaan ja paikkaan sidottua. Kulttuurin määrittelyä Pirnes tekee kulttuuripolitiikan näkökulmasta ja tekee siitä käsittekartan. Kulttuurin merkitysalueita on neljä. Ne ovat taide, kulttuurielämä, kulttuuri ideologisena tekijänä ja kulttuuri kehitystekijänä. Taide jaetaan esteettiseen kokemukseen ja teoksiin, kulttuurielämä jaetaan taidetta edistävään kulttuuriin osallistumiseen yhdistettävään kulttuuriseen elämäntapaan ja kulttuurin toimialaan. Ideologinen tekijä jaetaan kulttuurisia arvoja edistävään hegemonisuuteen ja erilaisten arvojen kommunikointiin liittyvään demokraattisuuteen. Kulttuurin kehitystekijät jaetaan julkisen vallan kulttuuriyhteiskuntaan ja taloudellisen arvon kulttuuriteollisuuteen. (Pirnes 2008. 157–163.)

Matkailu määritellään useissa lähteissä Maailman matkailujärjestön mukaan näin:

Matkailu on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden ajan (12 kuukautta) vapaa-ajanvieton, liikematkan tai muussa tarkoituksessa. Tähän kuuluvat tavarat ja palvelut, jotka matkailija itse maksaa tai joku muu maksaa hänen puolestaan, tai jotka hän saa vastikkeetta omaan käyttöönsä tai annettavaksi jollekin toiselle. Mukaan lasketaan menot, jotka on maksettu ennen matkaa tai sen jälkeen. Matkailuun ei kuulu matkailijoiden kansainväliset kuljetukset, jotka sisältyvät kuljetuspalveluiden matkustajakuljetuksiin. (Tilastokeskus)

2.2 Kulttuurimatkailun käsite

Kulttuurimatkailun käsitteen määrittäminen on haasteellista. Kulttuurimatkailun perimmäisenä ajatuksena on vierailu paikoissa, joilla katsotaan olevan kulttuurista arvoa. Kulttuurimatkailua ei ole kuitenkaan helppoa erottaa muista matkailun muodoista ja aloista, joka on osa sen käsitteen määrittämisen haasteellisuutta. Se voidaan helposti yhdistää

esimerkiksi luontomatkailuun, jolloin kulttuurimatkailun kohde voi saman aikaisesti olla myös luontomatkailun kohde sekä toisinpäin. Business Finlandin määrittelyn mukaan kulttuurimatkailun voimavaroja ovat aineellinen sekä aineeton kulttuuriperintö, taiteen alat, museot, taide- ja kulttuuritapahtumat sekä paikallinen elämäntapa. (Business Finland a.)

Arkikielessä kulttuurimatkailulla tarkoitetaan matkailua, joka antaa matkailijan osallistua paikallisen kulttuuritoimintaan, esimerkiksi erilaisiin tapahtumiin. Tämän tuloksena matkailija saa aidon kokemuksen paikallisesta kulttuurista. (eTravel Team.) Kuitenkin virallisessa UNWTO:n yleiskokouksen 22. istunnossa vuonna 2017 hyväksymän määritelmän mukaan kulttuurimatkailu tarkoittaa matkailutoimintaa, jossa vierailijan keskeisenä motivaationa on löytää, kokea, oppia ja kuluttaa aineettomia ja aineellisia kulttuurikohteita tai kulttuurituotteita matkailukohteessa. (UNWTO.)

Kulttuurimatkailu huomattiin ilmiönä 1920-luvun lopulla, kun ihmiset alkoivat matkustamaan tiettyihin paikkoihin oppiakseen ja ymmärtääkseen paremmin eri kohteiden kulttuureita ja kulttuuriperintöjä. Kuitenkin 1990-luvulla ilmiö oli kasvanut jo niin suureksi, että sitä ei pidetty enää vain pienenä matkailun erikoisalueena. (Hovi 2017. 64–69) Suomessa kulttuurimatkailu on yksi kasvava matkailun ala, ja suosiollaan se on yksi nopeimmin kasvava matkailun osa-alue, sen kasvaessa joka vuosi 15 %. (Business Finland a.)

Kulttuurimatkailulle ei ole kansainvälisesti vakiintunutta määritelmää, mutta monessa lähteessä kulttuurimatkailu määritellään näin:

Kulttuurimatkailussa tuotetaan alueellisia ja paikallisia kulttuurin voimavaroja arvostuen matkailutuotteita ja -palveluja paikallisille ja alueen ulkopuolisille ihmisille ja tarjotaan niitä liiketoiminnallisin perustein. Tavoitteena on luoda elämyksiä ja mahdollisuuksia tutustua kulttuuriin voimavaroihin, oppia niistä tai osallistua niihin. Näin vahvistetaan ihmisten identiteetin rakentumista, sekä oman että muiden kulttuurien ymmärrystä ja arvostusta. Kulttuurimatkailun voimavaroja ovat paikan henki sekä kaikki ihmisen aikaansaama ja muokkaama tieteessä, taiteessa, teknologiassa ja elinkeinossa. (Kulttuurimatkailun määritelmä.)

2.3 Kulttuurimatkailutuote

Kulttuurimatkailutuotteella tarkoitetaan matkailijoille suunnattua myytävää, kulttuurisia elementtejä sisältävää matkailutuotetta (Kulttuurimatkailun tuotesuosituksen). Kulttuurimatkailutuotteesta puhuttaessa voidaan esimerkiksi ajatella kulttuuri- ja matkailupalvelun yhdistämistä. Kulttuurimatkailu tuote voidaan myös todeta niin, että kyseessä on kulttuurisisältöinen tuote, jonka kohderyhmänä toimii yksittäinen matkailija tai vaihtoehtoisesti ryhmä. (Business Finland b.)

Visit Finlandin kulttuurimatkailun tuotesuosituksien mukaan kulttuurimatkailun kohderyhmät voidaan jakaa kahteen eri ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat kulttuurinnälkäiset matkailijat ja toiseen ryhmään luetaan muut matkailijat. Kulttuurinnälkäiseen kohderyhmään kuuluu matkailijat, jotka ovat erityisen kiinnostuneita kulttuurista, kun taas muihin matkailijoihin katsotaan kuuluvan ne, joille kulttuuri on vain yksi mahdollinen mielenkiinnon kohdeista. Näille kahdelle eri kohderyhmälle tarvitaan myös eri lähestymiskulmat. Kulttuurinnälkäiset kohderyhmään kuuluville yksittäiset taiteenlajit ja genret voivat olla ostopäätöksen suurin tekijä, kun taas muut matkailijat kohderyhmään kuuluvien kesken vaikuttavana tekijänä on laajemmat genret ja viestinnässä esitetään suuria linjoja ja mahdollisesti kansainvälisesti hyvin tunnettuja teoksia. Muut matkailijat etsivät uusia elämyksiä välttämättä tuntematta teosta tai tapahtumaa entuudestaan ja ostopäätös voi olla äkillinen, joka ei ole ollut suunnitelmallinen. Kulttuurinnälkäisillä taas ostopäätökseen voi vaikuttaa esimerkiksi tapahtumapaikka tai oheispalvelut. (Kulttuurimatkailun tuotesuositukseset.)

Visit Finland jakaa kulttuurimatkailuntuotteet eri osioihin. Kulttuurimatkailun tuotesuosituksissa on kuvattu näitä kategorioita. Kulttuuriperintö ja käyntikohteet, johon lukeutuvat kulttuurireitit, museot, Unescon maailmanperintökohteet, kädentaidot, kirkot, elävä perintö ja kulttuurimaisemat. Toisena kategoriana on Suomalainen elämäntapa. Tämä osio tukee ”live like a local” trendiä, joka puhuttelee kansainvälisiä matkailijoita. Tähän osioon lukeutuvat esimerkiksi kotivierailut, saunominen, kädentaidot, sienestys ja marjastus osana luontosuhteeseen tutustumista, erilaiset teemakierrokset paikallisen oppaan kanssa ja yhteisölliset kaupunkikulttuuritapahtumat ja kyläjuhlat. Tässä kategoriassa ja tämän avulla matkailija pääsee kokemaan suomalaista elämäntapaa yhdessä paikallisten kanssa. Tässä perimmäisenä ajatuksena on yleensäkin paikallisten tapaaminen heidän arkiympäristössään, joka on tuotettu matkailupalveluksi. Kolmantena kategoriana on arkkitehtuuri ja design. Suomalainen arkkitehtuuri ja design ovat myös maailmanlaajuisesti tunnettua. Matkailun osalta arkkitehtuuri ja design ovat helposti yhdistettävissä esimerkiksi matkailureitteihin, jotka ovat teemoitettuja. Näiden avulla matkailija pääsee perehtymään nykypäivän sekä historian muotoilijoiden alkuperäisiin luomuksiin sekä heidän elämäntarinaansa Suomessa. Tässä kategoriassa vahvistuu myös yllä mainittujen kohderyhmien erot. Arkkitehtuuri ja design voivat olla päävetovoimatekijä matkustaa Suomeen, kun taas helposti saavutettavissa oleva arkkitehtuuri ja design kiinnostaa myös muita matkailijoita, kunhan ne ovat helposti saavutettavissa. (Kulttuurimatkailun tuotesuositukseset.)

3 Kuntien kulttuuritoiminta

3.1 Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

Suomessa kunnilla on merkittävä rooli kulttuurin ja taiteen järjestäjänä sekä niiden rahoittajana. Kunnalla on vastuu järjestää kulttuuritoimintaa, jonka avulla tuetaan paikallista kulttuuritoimintaa sekä -toimijoita. Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta. Kulttuuritoiminnan palvelut kunta voi tuottaa itse tai yhteistyössä kolmannen tai yksityisen sektorin kanssa. Kulttuurin osalta kunnat tukevat myös taide- ja kulttuurialan toimijoita erilaisilla avustuksilla ja voivat osallistua myös hankkeiden osarahoitukseen. (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019, 1§.)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta mukaan kunnan kulttuuritoiminta perustuu toimintaan, jolla kunta pyrkii edistämään kulttuurin osa-alueiden saatavuutta ja käyttöä, tekemistä, kulttuuriperintöä, harrastamista sekä taide- ja kulttuurikasvatusta. (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019, 3§.). Nykyinen kulttuuritoimintalaki on astunut voimaan maaliskuussa 2019 ja se on korvannut aikaisemman voimassa olleen 25 vuotta vanhan lain.

Laissa on määritelty tavoitteet ja tehtävät. Tavoitteet on jaettu neljään eri kohtaan, jotka perustuvat demokratiaan, asukaslähtöisyyteen, tasa-arvoon, kestäväan kehitykseen sekä kulttuuriseen moninaisuuteen ja vuoropuheluun. Alla kuvassa Eduskunnan päätöksen mukaan laki kulttuuritoiminnan tavoitteista.

2 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen;
- 2) edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen;
- 3) vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin;
- 4) luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.

Kuva 1. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta: Lain tavoite

Lain määräämät tehtävät kunnalle on jaettu seitsemään kohtaan, jotka tukevat kunnan päätehtävää järjestää kulttuuritoimintaa sekä toimivat ne täysin yhteydessä asetettuihin tavoitteisiin. Kuntien kulttuuritoiminta ja sisältö vaihtelee riippuen siitä, mitä vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita kunnassa ja alueella on. Lain mukaisiin tehtäviin kuuluu yhdenvertaisen saatavuuden edistäminen taiteen ja kulttuurin osalta sekä edistää sen monipuolista saatavuutta. Kunnan tehtävänä on luoda ammattimaiselle taiteen työlle ja toiminnalle edellytyksiä. Tehtäviin kuuluu kulttuurin ja taiteen edistäminen sekä siihen liittyvän kansalaistoiminnan edistäminen ja lisäksi antaa mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen alojen ja eri muotojen tavoitteelliseen kasvatukseen. Kunnan tehtävänä on edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä sekä sen käyttöä ja edistää paikallisen identiteetin kehittävää ja tukevaa toimintaa. Tehtäviin lukeutuu mukaan myös kulttuurin ja taiteen osalta asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä paikallisen ja alueellisen elinvoiman edistäminen. Viimeisenä kohtana lain mukaisissa tehtävissä on kunnan tehtävänä edistää kulttuurista kansainvälistä toimintaa ja vuorovaikutusta sekä toteuttaa kulttuuriin ja taiteeseen yhdistettäviä muita toimia. (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019, 3§.)

3.2 Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opinnäytetyön aiheena kulttuurimatkailu on hyvin ajankohtainen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on mukana Euroopan Unionin ja kansainvälisten järjestöjen kulttuurimatkailuun liittyvässä yhteistyössä. Kulttuurimatkailua pyritään edistämään ja kehittämään, ja se tukee pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaa. Tavoitteena on vahvistaa kulttuurimatkailua sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategian 2025 tavoitealueita. Tavoitealueisiin kuuluu luova työ ja tuotanto, osallistuminen ja osallisuus kulttuuriin sekä kulttuurin perusta ja jatkuvuus. (Kulttuurimatkailu ja kulttuurireitit.)

Keväällä 2021 Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän luomaan ehdotuksen kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi. Tiekartta julkaistiin 18.5.2022 ja sen sisältöön kuuluu; yhteistyön kehittäminen, kestävyys, kulttuurimatkailun tuotetarjonta, digitalisaatio, tiedolla johtaminen ja kulttuurialan kansainvälisen toimen ja Euroopan neuvoston kulttuurireittien hyödyntäminen kulttuurimatkailussa. (Kulttuurimatkailu ja kulttuurireitit.) Tiekartta tukee hallitusohjelman lisäksi myös Suomen matkailustrategian 2019–2028 tavoitteita vahvistaa kulttuurimatkailua. (Kulttuurimatkailun tiekartta.)

3.3 Lahden seutu - Lahti Region Oy vastuu kulttuurimatkailusta

Lahden seudun lausunnossa kulttuurimatkailun tiekarttaan tuodaan esille matkailun vastuullisuutta sekä riittävää kulttuurimatkailun resurssointia. Tulevaisuudessa on huolehdittava kulttuurimatkailun vaativan erityisosaamisen varmistamisesta ja siksi tärkeää on

yhteistyö alan kouluttajien kanssa. Lahti tuo esille myös, että kohderyhmäkohtainen lähestyminen kulttuurimatkailuun on hyvä. Jatkossa on tunnistettava kulttuurimatkailun kohderyhmät ja suunniteltava heille kiinnostavat palvelukokonaisuudet. Lahden vahvuudet ovat urheilukulttuuri, tapahtumat ja urheilutapahtumien erityisosaaminen. Kulttuuri lisää myös kokousten ja kongressien vetovoimaisuutta. Kulttuurimatkailutoimijoiden saaminen osaksi Visit Finlandin STF- ohjelmakokonaisuutta on keskeistä. Visit Lahti alueorganisaation keskeisinä toimintoina on matkailun markkinointi, myynninedistäminen sekä kehittäminen ja verkostojen ylläpitäminen. Lausunnossa tuodaan ilmi, että aluekohtaista tiekarttaa pidetään jatkossa tärkeänä. (Lahden seutu – Lahti Region Oy; lausunto.)

4 Kulttuurimatkailu Päijät-Hämeessä

4.1 Päijät-Hämeen maakunta

Päijät-Häme on yksi Suomen maakunnista, jossa on noin 260 000 asukasta. Päijät-Häme koostuu sen 10 eri kunnasta; Hartola, Sysmä, Padasjoki, Heinola, Asikkala, Iitti, Lahti, Hollola, Orimattila ja Kärkölä. Alla kuvassa Päijät-Hämeen kuntarajat ja kuntien sijainnit. (Päijät-Hämeen liitto a.)

Kuva 2. Päijät-Hämeen liitto: Päijät-Hämeen kuntarajat

Päijät-Hämeen maakunta tunnetaan sen Salpausselän harjumaisemasta ja jääkauden muokkaamasta luonnosta, keskeisestä sijainnista, Suomen vanhimmista asuinpaikoista ja talvisista urheilutapahtumista. (Matka-Suomi.) Lahti toimii Päijät-Hämeen maakuntakeskukseksi ja on myös Päijät-Hämeen suurin kaupunki ja samalla tunnetuin. Lahti valittiin vuonna 2021 Euroopan ympäristöpääkaupungiksi ja on hyvin tunnettu kansainvälisenä ja vahvana urheilukaupunkina. Lahden kaupunki pyrkii olemaan hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. (Lahti.fi.)

4.2 Päijät-Hämeen liiton kulttuuriohjelma

Päijät-Hämeen liitto toimii Päijät-Hämeen alueen edunvalvojana niin kansallisessa kuin kansainvälisessäkin ympäristössä erilaisten toimijoiden kanssa. Päijät-Hämeen liittoa johtaa maakuntahallitus ja maakuntavaltuusto. Liitto koordinoi ja luo yhteistyölle edellytyksiä sekä toimii vahvassa yhteistyössä kuntayhtymien, kuntien, elinkeinoelämän toimijoiden sekä korkeakoulutoimijoiden kanssa. Lisäksi liitto huolehtii yhteydenpidosta muihin sidosryhmiin ja julkisiin viranomaisiin. Lakisääteisinä tehtävinä liitolla ovat alueiden käytön suunnittelu sekä alueiden kehittäminen. (Päijät-Hämeen liitto b.)

Kuluvana syksynä 2022 Päijät-Hämeen liitto on käynnistänyt maakunnan ensimmäisen kulttuuriohjelma hankkeen. Hanke kulkee nimellä Päijät-Hämeen kulttuurin suunta 2030. Kulttuuriohjelma -hankkeen tarkoituksena on nimensä mukaisesti saada Päijät-Hämeen kulttuuritoiminnalle ja kulttuuritoimijoille yhteinen suunta, jonka tuloksena saadaan kulttuuriohjelma. (Yle 2022.) Kulttuuriohjelman avulla halutaan varmistaa elinvoimainen kulttuuriala sekä löytää keinoja, miten kulttuuria ja taidetta saadaan tuotua päijäthämäläisten arkeen entistä voimakkaammin. Kulttuuriohjelman tuotoksena on tunnistaa Päijät-Hämeen kulttuurin kehittämiskohteet ja saada niille kehittämistoimenpiteet. (Päijät-Hämeen liitto c.)

Päijät-Hämeen liiton kulttuuriohjelman luomisen avuksi on tehty kysely, jonka tarkoituksena on saada kunnan asukkaat vastaamaan kulttuurin nykytilaan ja tulevaisuuteen liittyviin kysymyksiin. Tämän avulla maakunnan asukkaat saadaan osallistutettua kulttuuriohjelman tekemiseen. (Päijät-Hämeen liitto c.)

5 Tutkimusasetelma

5.1 Laadullinen tutkimus ja aineiston keruun menetelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa ei aseteta hypoteesia. Kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä tulee olla, että aineistoja tutkitaan ilman ennakko-oletuksia. Laadullinen tutkimus on myös tapaustutkimus, sillä se keskittyy tiettyyn tapahtumaan tai toimintaan tietyssä rajatussa ympäristössä. Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään ymmärtämään tiedonantajaa. Tutkimus on luonteeltaan syvällistä, joka auttaa ymmärtämään aiheen yksityiskohtia ja sopii hyvin pienellä otoksella ja on sopiva kuvailevaan tutkimukseen. (Surveymonkey.)

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisista dokumenteista kerätty tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää yksin tai eri tavoin yhdisteltynä. Tässä opinnäytetyössä aineiston keruun menetelmänä käytetään haastattelua, joka toteutetaan kirjallisena sähköpostihaastatteluna. (Tuomi & Sarajärvi 2017.)

Kysely eroaa haastattelusta aineiston keruun menetelmänä siten, että siinä tiedonantajat itse täyttävät heille esitetyn kyselylomakkeen, kun taas haastattelulla tarkoitetaan sitä, että haastattelija esittää suulliset kysymykset ja myös kirjoittaa vastaukset muistiin. Aineistonkeruun menetelmänä sähköpostihaastattelu tarkoittaa sitä, että haastattelija lähettää kysymykset haastateltaville ja haastateltava vastaa kysymyksiin siten, että sähköpostiin syntyy kirjallinen vuoropuhelu ilman henkilökohtaista kontaktia. (Tuomi & Sarajärvi 2017.)

Sähköpostihaastattelun tiedonantajina ovat Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailutoimijat. Haastattelun kysymykset lähetetään saatekirjeen (liite 1) mukana sähköpostilla.

5.2 Tutkimusaineiston analyysi ja eettinen pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun nykytila syksyllä 2022. Aineisto esitetään pääkysymyksen ja täydentävien kysymysten osalta kunnittain. Tutkimuskysymyksiin saatuja vastauksia pyritään pilkkomaan ja ryhmittelemään eli määrittelemään erilaisten aihepiirien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2017.) Aineiston analyysi menetelmänä käytettiin sisällön analyysiä. Se on perusmenetelmä, jonka tarkoituksena on saada kuvaus tutkitusta aiheesta tiivistetyssä muodossa. Sisällön analyysi on tapa järjestää ja kuvailla tutkittavaa asiaa. Analyysin tuloksena saadaan aikaan kategoriat ja niiden sisällöt. Suorilla lainauksilla voidaan lisätä luotettavuutta. Tulkinta auttaa asian käsittämässä ja ymmärtämisessä. (Hirsjärvi & Hurme 2008.)

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen vastaukset kirjoitettiin paperille ja sen jälkeen vastaukset luokiteltiin omiin kategorioihinsa, jotka valittiin tähän opinnäytetyöhön lähteiden perusteella. Tässä opinnäytetyössä kulttuurimatkailun kategoriat ovat taide, tapahtumat ja nähtävyydet, kulttuuriperintö sekä palvelut (Kuva 3.). Toisen tutkimuskysymyksen vastaukset kirjoitettiin auki tutkimustuloksina ja analysoitiin. Kolmannen kysymyksen vastaukset luokiteltiin ensimmäisen vastauksen kategorioiden perusteella kunnittain. Viimeisen kysymyksen vastauksista tehtiin yhteenveto.

Opinnäytetyön aiheen antoi toimeksiantaja. Aiheen kiinnostavuutta olen perustellut johdanto kappaleessa. Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen tausta, menetelmä, aineiston keruun menetelmä on perusteltu. Sähköpostihaastatteluun osallistuvia on kohdeltu rehellisesti ja kunnioittavasti. Vastajille on kerrottu tutkimukseen osallistumisesta ja sen vapaaehtoisuudesta. Aineiston analyysi on avattu opinnäytetyössä ja tutkimustulokset esitetään päättämiskysymyksen ja täydentävien tutkimuskysymysten avulla. (Kylmä & Juvakka 2012.)

Tutkimuksen eettisyyttä tukee sähköpostihaastattelu vastauksien säilyttäminen ainoastaan tekijän hallussa. Kenelläkään ulkopuolisella ei ole pääsyä haastattelusta saatuihin vastauksiin. Vastauksia säilytetään opinnäytetyön tekijän työtietokoneella sähköpostissa. Saadut vastaukset hävitetään opinnäytetyön teon jälkeen, kun vastauksia ei enää tarvita.

5.3 Tutkimuksen eteneminen

Tutkimuksessa oltiin yhteydessä kaikkien Päijät-Hämeen kuntien kulttuuritoimijoihin sähköpostin välityksellä. Kuntien kulttuuritoimijat löydettiin kuntien omilta verkkosivuilta, joista myös yhteystiedot saatiin. Toimijat ovat hyvin eri kokoisista kunnista, joissa kulttuurimatkailun määrä vaihtelee. Kaikkia kymmentä kulttuuritoimijaa ei kuitenkaan tavoitettu vaan sähköpostilla toteutettuun haastatteluun vastauksia saatiin seitsemältä (7) eri toimijalta.

Haastattelu koostuu neljästä (4) eri kysymyksestä (liite 2). Kaikki haastatteluun vastanneet ovat työssään joiltakin osin tekemisissä kunnan kulttuurimatkailun kanssa. Haastattelu lähetettiin kirjallisena haastatteluna sähköpostitse 25.10.2022 ja vastausaikaa oli 1.11.2022 saakka, jonka jälkeen lähetettiin vielä muistutusviestit, jos haastattelukysymyksiin ei ollut vielä vastattu. Muistutusviestissä vastausaikaa annettiin vielä 9.11. saakka ja pyydettiin vastaanottajaa välittämään lähetetyn viestin oikealle henkilölle, mikäli viesti oli tavoittanut henkilön, joka ei vastaa kunnan kulttuurimatkailusta millään tavalla. Muistutus sähköpostin avulla haastatteluun saatiin vastauksia lisää kahdelta eri kunnan kulttuuritoimijalta. Yhdessä näistä seitsemästä vastauksesta haastattelukysymyksiin ei kuitenkaan vastattu, joten todetaan virallisia vastauksia olevan kuusi (6).

Kuten opinnäytetyössä on todettu, on kulttuurimatkailun käsitteen määrittäminen haasteellista ja eri lähteiden mukaan kulttuurimatkailuun lukeutuu eri osa-alueita. Tähän opinnäytetyöhön kulttuurimatkailun määrittämiseen ja mitä siihen katsotaan kuuluvan, perustuu vahvasti haastattelukysymyksiin vastanneiden kulttuurimatkailutoimijoiden vastauksiin.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

Reliabiliteetin ja validiteetin avulla vastataan tutkimuksen luotettavuuskysymyksiin. Molemmilla käsitteillä tarkoitetaan luotettavuutta, mutta reliabiliteetilla viitataan tutkimuksen toistettavuuteen. Toistettavuudella tarkoitetaan sitä, voidaanko tutkimus toistaa uudestaan siten, että vastaukset tulevat pysymään samoina. Validiteetin keskeiseen perusteeseen kuuluu luotettavuussisällöltään se, että mitataanko tutkimuksessa sitä, mitä tutkimuksessa on todella tarkoituskin mitata. Validiteetti voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen käsitteeseen. Sisäinen validiteetti tarkoittaa tutkijan tieteellisen otteen ja tieteenalan hallintaan liittyvää osaamista ja ulkoisella validiteetilla tarkoitetaan tehtyjen tulkintojen ja johtopäätöksiensä sekä aineiston välisten johtopäätöksiensä pysyvyyttä. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus on pitkälti itse tutkijan näytön ja arvioinnin varassa. (Metsämuuronen 2006.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arviointi tehdään arvioimalla tutkimusaineiston keräämistä, aineiston analysointia ja tutkimuksen raportointia (Metsämuuronen 2006). Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että aineisto on kerätty tutkimukseen osallistujilta, joiden tehtävään Päijät-Hämeen kunnissa kulttuurimatkailu kuuluu. Sähköpostihaastattelu menetelmänä lisää luotettavuutta, koska se poissulkee haastattelijan vaikutuksen haastateltavan vastaukseen. Tutkimuksen tuloksia havainnollistetaan raportissa myös esittämällä suoria lainauksia, joka lisää vastauksien luotettavuutta sekä uskottavuutta.

6 Tutkimustulokset

6.1 Kulttuurimatkailun määrittäminen Päijät-Hämeessä

Ensimmäisenä kulttuurimatkailutoimijoille suunnatussa sähköpostihaastattelussa kysymyksenä on ”Miten ymmärrät kulttuurimatkailun ja mitä se mielestäsi on?”. Tämä kysymyksen vastauksia oli mielenkiintoista lukea, koska kuten on todettu, kulttuurimatkailu on laaja ja osin myös haastava käsite ja eri lähteet määrittelevät kulttuurimatkailun eri tavoin.

Alla viitattuna vastauksista saadut määritelmät ja selitykset miten kunnan kulttuuritoimija ymmärtää kulttuurimatkailun. Vastaukset esitetään maantieteellisessä järjestyksessä. Kuntien maantieteellisen sijainnin perusteella kuntarajojen mukaisesti, pohjoisimmasta kunnasta eteläisimpään kuntaan, oikealta vasemmalle (kuva 2).

Se on kulttuuriasioiden sisällyttämistä matkailuun, esimerkiksi konsertit, teatterinäytökset, opastetut kiertoajelut, kulttuurikierrokset. (Sysmän kunnan kulttuuritoimija.)

Kunnan historialliset ja taidetta esittelevät kohteet, näyttelyt, konsertit ja kotiseututoiminta (vanhat sahat, myllyt, kartanot, ITE-kohteet, kylien vanhat maisemat reitteineen ja rakennuksineen). (Padasjoen kunnan kulttuuritoimija.)

Kulttuurimatkailu pitää sisällään taiteet, musiikin, paikalliskulttuurin ja näiden eri ilmiöt. Kulttuuriperinnön saavuttamista sekä vaalimista. (Asikkalan kunnan kulttuuritoimija.)

Kulttuurimatkailu on mielestäni sitä, että henkilö matkustaa kokeakseen kulttuurielämyksen, joko reissaten luonnossa, käyden konserteissa tai teattereissa tai tutustuakseen paikalliseen elämään ja historiaan. Kulttuurimatkailua voi tapahtua niin oman kunnan sisällä kohteisiin tutustuen tai vieraan kunnan alueella. Kulttuuria ei pidä myöskään ymmärtää vain ”korkeakulttuuriksi” vaan kulttuuria on myös esimerkiksi reivit, saunominen, suomalaiset makuelämykset jne. (Iitin kunnan kulttuuritoimija.)

Hollolassa miellämme kulttuurimatkailun seuraavien matkailukokemusten kautta: Kotiseutu, historia, ympäristökulttuuri, luonto, taide jne. (Hollolan kunnan kulttuuritoimija.)

Kulttuurimatkailu on laaja käsite ja mielestäni kattaa kaiken jollakin tavalla taiteeseen ja kulttuuriin linkittyvän matkailun, esimerkiksi museoihin, teattereihin, konsertteihin, kulttuuritapahtumiin, kulttuurikohteisiin (esim. museosilta tai arkeologisesti merkittävä paikka) liittyvän matkailun, sisältäen kulttuurikohteiden ohessa käytettävät oheispalvelut, kuten tavintolat ja hotellit. (Orimattilan kunnan kulttuuritoimija.)

6.2 Kulttuurimatkailun vetovoima Päijät-Hämeen kunnissa

Kulttuuritoimijoille esitettiin kysymys kunnan kulttuurimatkailullisesta vetovoimasta. ”Onko kunnassasi kulttuurimatkailullista vetovoimaa, jos kyllä niin millaista?”. Alla esitetään sähköpostihaastatteluun vastanneiden kuntien vastaukset.

Sysmä

Haastattelukysymykseen vastaaja kertoo Sysmän kunnassa olevan kulttuurimatkailullista vetovoimaa todella paljon, esimerkiksi juuri ensimmäiseen kysymykseen mainittuja. Vastaaja toimii itse matkailun kehittäjänä kunnassaan sekä myös auktorisoituna oppaana. Hän pystyy tuottamaan kulttuuripainotteisia kiertokävelyitä tai -ajeluita. Esimerkiksi viime kesänä vastaaja on ohjannut kävellen rautakauteen/arkeologisiin kaivauksiin, keskiaikaan/geologiaan painottuvia kävelyjä, sekä bussilla kartanokierroksia riippuen asiakkaiden toiveista, sisällyttäen retkiin sopivia osioita runsaasta kulttuuriannistamme.

Pystyn hienosta suoltamaan kulttuuripainotteisia kiertokävelyitä tai -ajeluita.

Padasjoki

Vastaaja kertoo Padasjoen kunnassa olevan kulttuurimatkailullista vetovoimaa, jotka ovat sekä vanhoja, että uusia kohteita.

Vanhoja sekä uusia kohteita

Asikkala

Vastaaja tuo esiin Asikkalan kulttuurimatkailullisesta vetovoimasta kunnan merkittävät maastot sekä pitkän historian. Jääkauden muokkaaman Pulkkilan harjun sekä matkailullisesti merkittävän Vääksyn kanavan. Asikkalassa on paljon matkailukohteita kuten museoitu, taidegallerioita sekä pikku putiikkeja. Asikkalan kunta pitää yllä Vääksyn vesimyllymu-seota, Danielsonin Kalmarin huvilaa sekä monipuolista Päijännetaloa.

Asikkalassa on kulttuurillisesti merkittävät maastot sekä pitkä historia.

Iitti

Vastaaja kertoo Iitin kunnassa olevan kulttuurillista vetovoimaa, sillä heillä on monia aktiivisia kyläyhdistyksiä, kaunis luonto, kesäiset musiikkijuhlat, elinvoimainen kesäkahvilatoiminta, paikallisia taiteilijoita ja kotiseutumuseo, sekä kotiseututalo Karrala. Vastaaja kertoo myös kirjastolla olevan kuukausittain vaihtuva taidenäyttely.

Kunnassamme on kulttuurillista vetovoimaa, sillä meillä on monia aktiivisia kyläyhdistyksiä, kaunis luonto, kesäiset musiikkijuhlat, elinvoimainen kesäkahvilatoiminta, paikallisia taiteilijoita ja kotiseutumuseo, sekä kotiseututalo Karrala.

Hollola

Kulttuurimatkailu Hollolassa pohjautuu suurimmaksi osaksi paikallishistoriaan sekä aktiivisten kyläyhteisöjen toimintaan. Alla listaus kohteista, jotka kunta kokee kulttuurimatkailuksi Hollolassa:

- Hollolan keskiaikainen kivikirkko
- Keskiaikatapahtuma
- Hollolan kotiseutumuseo
- Hämeenkosken kotiseutumuseo
- Hollo ja Martta – kansainvälinen kansantanssi- ja musiikkifestivaali
- Geopark – Hollola
- Luontonähtävyydet ja kokemukset – kulttuuriympäristö

Kulttuurimatkailu Hollolassa pohjautuu suurimmaksi osaksi paikallishistoriaan sekä aktiivisten kyläyhteisöjen toimintaan.

Orimattila

Orimattilan kunnan vastaaja toteaa, että kunnassa on kulttuurimatkailullista vetovoimaa. Orimattilassa on mm. upea valtakunnallisesti merkittävä Wall-Hakalan taidesäätion taidekokoelma esillä Orimattilan taidemuseossa, Soile Yli-Mäyryn Taidelinna, Orimattilan Teatteri, Mallusjoen Takinkääntövinkit, Tönnön museosilta, Virenojan Myllykulman rautakautinen asuinpaikka, Struven ketjun pisteet jne.

Kyllä on! Orimattilassa on mm. upea valtakunnallisesti merkittävä Wall-Hakalan taidesäätion taidekokoelma esillä Orimattilan taidemuseossa

6.3 Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailu

Kolmannessa kysymyksessä kysymyksen aiheena oli se, mitä kunnassa on tarjolla kulttuurimatkailun saralta ja onko kunnassa ylipäätään kulttuurimatkailua. Tämä kysymys voidaan todeta opinnäytetyön kannalta tärkeimmäksi kysymykseksi, koska opinnäytetyön tarkoituksena ja tavoitteena on selvittää kuntien kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022.

Sysmä

Sysmän kunnassa on kulttuurimatkailua, koska Sysmä on todellinen kulttuurin kehto. Aikaisemmassa vastauksessa on tullut jo paljon esille. 1800-luvulla 36 kartanoa, nyt 10 jäljellä. Vastaaja on vetänyt kartanokierroksia vuodesta 1996. Kartano kulttuuri on vaikuttanut paljon arkkitehtuuriin, tapoihin, ruokaluihin jne.

Kyllä on, koska Sysmä on todellinen kulttuurin kehto.

Padasjoki

Kunnassa on kulttuurimatkailua. Mm. Mainiemen saha ja sen ympäristö, makasiinimuseo ja muu museotoiminta (mm. Sepänmäen museo ja Palsan mylly). Enni Idin koti, Luvattu maa (ITE-taidekohde, Esa Pajulahti), kesän kirkkokonsertit, kesänpäätjäistapahtuma ”Sahan valot” jne. Pikantin taidenäyttelyt.

Kyllä, mm. Mainiemen saha ja sen ympäristö, makasiinimuseo ja muu museotoiminta.

Asikkala

Vastaaja kertoo Asikkalan kunnassa olevan kulttuurimatkailua. Asikkalan oppaat ovat hyvin aktiivisia ja järjestävät monipuolisia retkiä ympäri Asikkalaa. Vääksyn vanha keskusta on hyvin vireä sekä Asikkalassa on kauniita ja mielenkiintoisia nähtävyyksiä, kuten Urajärven Kartano, Häggin Eläintäyttämön museo, Päijät-Hämeen ilmailumuseo yms.

Asikkalaoppaat ovat hyvin aktiivisia ja järjestävät monipuolisia retkiä ympäri Asikkalaa.

Iitti

Iitin kunnan puolesta vastaaja kertoo, että heidän kunnassaan on vähän kulttuurimatkailua, mikä johtuu hänen mielestään yksinomaan mainostamisen puutteesta ja siitä, että kunnan resurssit järjestää esittelyjä ovat tällä hetkellä melko vähäiset. Pääosa kulttuuritoiminnasta kunnassa on jonkin muun tahon, kuin kunnan ylläpitämää ja kunta toimii vain tilojen vuokranantajana. Kunta maksaa musiikkijuhlien järjestäjälle, jotta he tulevat kuntaamme. Kesäkahvilatoiminnassa on jaettu myyntivastuut paikallisille yhdistyksille ja kunnalta paikalla on

yksi kesätyöntekijä, joka on puoliksi museolla. Kotiseututalo Karrala on litin kotiseutuyhdistyksen ylläpitämä ja kunta toimii vuokranantajana. Kotiseutumuseo on koko talven kiinni ja kesällä toimintaa pyöritetään osa-aikaisesti yhden kesätyöntekijän voimin, joka on puoliksi töissä kesäkahvilassa. Sekä kirjasto-, museo-, että kulttuuritoiminta on yhden ihmisen hoidettavana kunnassa. Ulkopuolisista tahoista aktiivinen kulttuurielämysten tarjoaja on litin matkailu ry, jonka kautta on ainakin ennen ollut myös opastettuja kierroksia litissä.

Kunnassamme on harmillisen vähän kulttuurimatkailua, mikä johtuu mielestäni yksinomaan mainostamisen puutteesta ja siitä, että kunnan resurssit järjestää esittelyjä ovat tällä hetkellä melko olemattomat.

Vastaaja jatkaa vielä, että matkailun elvyttäminen kunnassa vaatisi lisää henkilöstöresursseja ja aktiivista mainostamista. Niin kauan, kun kirjasto, museo ja kulttuuri ovat kokonaisuudessaan yhden ihmisen hoidettavana, ei resursseja riitä millään aktiiviseen esittelytoimintaan. Myös budjetoinnissa on jätetty tapahtumien määrärahat niin pieniksi, että kaikki tulisi onnistua järjestämään lähes nollobudjetilla. Kaikkea esiteltävää vastaajan mukaan olisi, mutta ei aikaa tai rahaa niiden järjestämiseksi.

Hollola

Kunnan puolesta vastaaja kertoo kunnassa olevan kulttuurimatkailua ja pyytää katsomaan edellä olleen kysymyksen vastauksen.

Orimattila

Orimattilan kunnan vastaaja on luetellut kohteita aikaisemmassa kysymyksessä. Lisäksi kuitenkin mainitsee esimerkiksi Töyrylän kartanon Artjärvellä. Vastaaja kertoo myös, että ollessaan taidemuseon edustaja, hän voisi sanoa ryhmämatkailijoita käyvän vain vähän. Vastaajan mukaan potentiaalia olisi aktiivisempaan kulttuurimatkailuun.

Lisäksi voisin mainita esim. Töyrylän kartanon Artjärvellä.

6.4 LAB-ammattikorkeakoulun ja kunnan välinen yhteistyö

Viimeinen kysymys koskee LAB-ammattikorkeakoulun ja kunnan välistä yhteistyötä. Tämä sähköpostihaastattelun kysymys oli opinnäytetyön toimeksiantajan toive. Asikkalan kunta toivoo yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Asikkalan kulttuurikasvatussuunnitelmassa on mukana LAB-ammattikorkeakoulussa vierailu 9.luokkalaisille. Asikkalan kunta on kuitenkin avoin kaikille muillekin yhteistyökuvioille vastaajan mukaan. Hollolan kunta taas ei tällä hetkellä toivo yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Orimattilan kunta vastaa kysymykseen, että yhteistyö olisi varmasti antoisaa. Esimerkiksi

kulttuurimatkailupakettien suunnittelu ja markkinointi, kaupunkiopastuksien suunnittelu/to-teutus. Vastaaja tuo esille, että Orimattilassa ei ole kaupunkioppaita. Padasjoen kunta voisi mahdollisesti toivoa yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa, mutta vastaaja ei osaa tarkemmin tässä vaiheessa sanoa mitä se voisi olla. Sysmän kunnan puolesta vastaaja kertoo olevansa jäämässä pois palkkatöistään, joten hänen seuraajansa voisi vastata tähän kysymykseen. Tosin vastaaja tulee jatkamaan opetustyötä kunnassaan. Iitin kunnan vas-taaja kertoo, että yhteistyö korkeakoulun kanssa olisi hieno juttu ja he ottaisivat mielellään vastaan erilaista kehittämisapua kunnan kulttuuritoimintojen osalta. Kunta tarjoaa myös harjoittelupaikkoja esimerkiksi kirjastoon tai museoon. Rahapuolesta vastaaja ei valitetta-vasti osaa vielä sanoa mitään, sillä vasta vastikään on tehty esitys palkallisen harjoittelijan palkkaamisesta museolle, mutta vastaaja ei osaa sanoa meneekö ehdotus läpi.

Yhteistyö korkeakoulun kanssa olisi hieno juttu ja otamme mielellämme vastaan eri-laista kehittämisapua kunnan kulttuuritoimintojen osalta. (Iitin kunnan kulttuuritoimija)

7 Tutkimustuloksien analysointi

7.1 Kulttuurimatkailun määrittäminen Päijät-Hämeessä

Kulttuuritoimijoiden vastauksista huomataan, kuinka kulttuurimatkailun käsitettä määritellään eri tavoilla ja laajasti. Kuitenkin näistä kaikista vastauksista ilmenee ja voidaan todeta, että jokainen näistä vastauksista on oikein ja kuvastaa myös Visit Finlandin antamaa määritelmää kulttuurimatkailusta. Vastauksissa useimmiten kulttuurimatkailuun katsotaan kuuluvan konsertit, taide ja teatteri. Lisäksi usea vastaaja mainitsee kulttuurimatkailuun lukeutuvan kotiseututoiminta, historialliset kohteet, opastetut kierrokset, luonto, paikallinen elämäntapa ja historia. Esimerkiksi Orimattilan vastaaja mieltää kulttuurimatkailuun kuuluvan taiteen, matkailun, tapahtumat ja niihin liittyvät oheispalvelut. Sysmän kunnan kulttuuritoimija taas sisällyttää kulttuurimatkailuun esimerkiksi konsertit, teatterinäytökset, kulttuurikierrokset ja opastetut kiertoajelut. Kuten Business Finlandin määritelmässä kulttuurimatkailuun lukeutuu aineellinen sekä aineeton kulttuuriperintö, taiteen alat, museot, taide- ja kulttuuritapahtumat sekä paikallinen elämäntapa.

Seuraavassa taulukossa on kulttuurimatkailun käsite avattuna vastaajien antamien vastausten perusteella. Tässä opinnäytetyössä kategoriat ovat tapahtumat ja nähtävyydet, palvelut, taide sekä kulttuuriperintö.

Kulttuurimatkailu

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
Näyttelyt	Matkailu	Teatteri	Kotiseutu- toiminta
Konsertit	Opastetut kierrokset	Musiikki	Historialliset kohteet
Kulttuuri- tapahtumat	Luonto		Museot
Kulttuuri- elämys	Paikallinen elämäntapa		Historia
			Ympäristö- kulttuuri

Kuva 3. Kulttuurimatkailun kategoriat

7.2 Kulttuurimatkailun vetovoima Päijät-Hämeen kunnissa

Kaikkien vastanneiden kulttuuritoimijoiden mukaan kaikissa kunnissa on kulttuurimatkailun vetovoimaa, ja vastaajat jatkavat luettelemalla minkälaista vetovoimaa kunnassa on. Vastaajat kuvaavat vetovoiman tulevan luonnosta, paikallishistoriasta ja kyläyhteisöjen toiminnasta. Lisäksi vastaajat mainitsevat kulttuurimatkailun vetovoimaksi vanhat sekä erikoiset kohteet, musiikkijuhlat, kesäkahvila toiminnan, paikalliset taiteilijat, kotiseutumuseon ja -talon sekä matkailukohteet. Kuntien kulttuurimatkailun vetovoiman vastauksia voidaan hyödyntää kunnan kulttuurimatkailun kehittämisessä ja siinä, että kunta tiedostaa alueensa parhaat vetovoimat. Vetovoimatekijöitä kehittämällä kulttuurimatkailijoiden määrää voidaan lisätä. Toimeksiantajalleni kuntien vetovoimien tiedostamisen avulla, kulttuurimatkailun mahdollisuuksia voidaan tunnistaa ja saadaan käsitys siitä, miksi matkailija saapuisi kuntaan ja mikä kunnassa mahdollisesti kiinnostaa matkailijaa.

7.3 Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailu

Saatujen vastausten perusteella Päijät-Hämeen kulttuurimatkailu on luokiteltu neljään eri kategoriaan ja samalla vastausten mukaiset aiheet on listattu, mihin kategoriaan mikäkin aihe kuuluu. Vastaajien luettelemat kuntien kulttuurimatkailutuotteet on jaoteltu tämän opinäytetyön mukaisiin kategorioihin, jotka ovat tapahtumat ja nähtävyydet, palvelut, taide sekä kulttuuriperintö. Tämän opinäytetyön kulttuurimatkailun kategorioihin kuuluvat kulttuurimatkailutuotteet on luokiteltu eri tavalla kuin Visit Finlandin tuotesuosituksissa, mutta tuotesuosituksia on kuitenkin hyödynnetty tulosten analysoinnissa. Seuraavissa kuvissa 4–9 on lueteltu kuntien kulttuurimatkailutuotteet.

Sysmä

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
Konsertit	Matkailu Opastetut kiertoajelut ja -kävelyt Kulttuuri-kierrokset	Teatteri-näytökset	Kartanot 10 kpl kartano-kulttuuri

Kuva 4. Sysmän kulttuurimatkailutuotteet

Padasjoki

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
Kesän kirkkokonsertit Sahan valot (kesän päättäjäis-tapahtuma)	Vanhat maisemat reitteineen ja rakennuksineen	Luvattu Maa (ITE-taidekohde, Esa Pajulahti) Enni Idin koti Pikantin taidenäyttelyt	Mainiemen saha ja sen ympäristö Makasiini-museo Museo-toiminta (Sepänmäen museo ja Palsan mylly)

Kuva 5. Padasjoen kulttuurimatkailutuotteet

Asikkala

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
Pulkkilan harju Vääksyn kanava	Monipuoliset retket Asikkalaoppaat Pikkuputiikkeja	Taidegallerioita	Vääksyn vanha keskusta Urajärven kartano Häggin eläintäyttämön museo Päijät-Hämeen ilmailumuseo Vääksyn vesimyllymuseo Päijännetalo Danielsonin Kalmarin huvila

Kuva 6. Asikkalan kulttuurimatkailutuotteet

Iitti

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
Kesäiset musiikkijuhlat	Kesäkahvila-toiminta Iitin matkailu Kaunis luonto	Paikallisia taiteilijoita Kirjaston taidenäyttely	Kotiseututalo Karrala Kyläyhdistykset Kotiseutumuseo

Kuva 7. Iitin kulttuurimatkailutuotteet

Hollola

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
<p>Keskiaikainen kivikirkko</p> <p>Luontonahtävyydet ja kokemukset</p>	<p>Geopark Hollola</p>	<p>Hollo ja Martta (kansainvälinen kansantanssi ja musiikkifestivaali)</p>	<p>Keskaika tapahtuma</p> <p>Hollolan kotiseutumuseo</p> <p>Hämeenkosken kotiseutumuseo</p>

Kuva 8. Hollolan kulttuurimatkailutuotteet

Orimattila

Tapahtumat ja nähtävyydet	Palvelut	Taide	Kulttuuriperintö
<p>Mallusjoen takinkääntö viikot</p> <p>Struven ketjut</p>	<p>Matkailu</p> <p>Kulttuuri-kohteiden oheispalvelut</p>	<p>Taidemuseo: Wall-Hakalan taidekokoelma</p> <p>Soile Yli-Mäyryn Taidelinna</p> <p>Teatteri</p>	<p>Töyrylän kartano</p> <p>Tönnön silta</p> <p>Virenojan Myllykulman rautakautinen asuinpaikka</p>

Kuva 9. Orimattilan kulttuurimatkailutuotteet

7.4 LAB-ammattikorkeakoulun ja kunnan välinen yhteistyö

Vastaajista viisi (5) toivoi jonkinlaista yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa ja yksi kunta ei toivo tällä hetkellä yhteistyötä. Osa vastaajista antaa vastauksessaan ideoita, miten yhteistyötä voitaisiin kehittää ja lisätä. Yhteistyö ideoina esitetään mm. kulttuurimatkailupakettien suunnittelua ja markkinointia, kaupunkiopastuksien suunnittelua/toteutusta, kulttuuritoimintojen kehittämisapua ja harjoittelupaikkoja. Osa vastaajista ei osaa nimetä yhteistyön muotoa. Vastauksista ilmenee, että yksi kunta tekee tällä hetkellä yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Tämä opinnäytetyö tehtiin toimeksiantajalle tarkoituksena selvittää Päijät-Hämeen maakunnan kulttuurimatkailun tilanne syksyllä 2022. Kulttuurimatkailu on ajankohtainen aihe Suomessa sekä Päijät-Hämeessä. Ajankohtaisuutta perustellaan Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategialla 2025 vahvistaa kulttuurimatkailua. Myös Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän luomaan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan, joka julkaistiin toukokuussa 2021. Samaan aikaan ajankohtaisuutta tukee Päijät-Hämeen liiton käynnistämä maakunnan ensimmäinen kulttuuriohjelma hanke, Päijät-Hämeen kulttuurinsuunta 2030.

Opinnäytetyön teoreettinen osuus käsitteli kulttuurimatkailun ajankohtaisuutta, kulttuurimatkailua käsitteenä sekä kuntien merkittävää roolia kulttuurimatkailussa, jota voidaan perustella lailla, joka uudistettiin vuonna 2019. Teoreettisessa osuudessa käsitellään myös opinnäytetyön kannalta kohdistetummin Päijät-Hämeen maakunnan suhdetta kulttuurimatkailuun. Päijät-Hämeen kulttuurimatkailusta ei ole olemassa entuudestaan tutkimustyötä.

Opinnäytetyön tutkimusote oli kvalitatiivinen tutkimus ja aineistonkeruumenetelmänä toimi sähköpostihaastattelu. Haastattelukysymykset lähetettiin sähköpostitse saatekirjeen yhteydessä. Haastateltavat henkilöt olivat Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailutoimijoita, joiden yhteystiedot saatiin kuntien omilta verkkosivuilta. Kuntien kulttuuritoimijat pääsivät omin sanoin kertomaan kuntansa kulttuurimatkailun tilanteesta vastatessaan haastattelukysymyksiin, joten aineistoa voidaan täten pitää rikkaana. Aineistonkeruumenetelmä voidaan todeta luotettavaksi, koska se poissulkee haastattelijan vaikutuksen haastattelijan vastauksiin. Opinnäytetyön tutkimus osuudessa tavoitteena oli saada sähköpostihaastatteluun vastaus kaikilta Päijät-Hämeen kunnilta, mutta lopulta vastauksia saatiin seitsemän (7), mutta yhdessä vastauksista haastattelukysymyksiin ei vastattu, joten vastauksia todetaan saaduksi kuusi (6).

Tutkimuksen tulokset analysoitiin hyödyntäen sisällön analyysi menetelmää, joka on perusmenetelmä, jonka tarkoituksena on saada kuvaus tutkitusta aiheesta tiivistetyssä muodossa. Analyysin tuloksena saadaan aikaan kategoriat ja niiden sisällöt. Tässä opinnäytetyössä kulttuurimatkailuun ymmärretään kuuluvan tapahtumat ja nähtävyydet, palvelut, taide sekä kulttuuriperintö, jotka perustellaan eri lähteiden perusteella sekä ovat ne vahvasti yhteydessä haastateltujen antamiin vastauksiin.

Tutkimuksen tuloksena saatiin selville nykytilanne syksyllä 2022 Päijät-Hämeen kuntien kulttuurimatkailusta sekä kuntien olemassa olevista kulttuurimatkailutuotteista. Vastauksista luotiin saman kaavan mukaan kuvia, joista voidaan selkeästi nähdä, mitä eri kunnissa

on valmiiksi tarjolla kulttuurimatkailun saralta. Ennen tätä kuvassa 3, hahmotetaan vastaajilta saadut kulttuurimatkailun aihealueet kategorioihin. Opinnäytetyön päätutkimuskysymys pyrkii suoraan vastaamaan opinnäytetyössä tutkittavaan aiheeseen. Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun nykytilan selvitys on vajanainen sen suhteen, että kaikista kunnista ei ole saatua aineistoa, jonka avulla nykytilannetta voisi selvittää, niinpä kokonaiskuva jäi avoimaiseksi. Opinnäytetyön tulos jättää tilaa lisätutkimukselle tämän aiheen osalta.

Päätutkimuskysymystä tukeviin kysymyksiin saatiin kattavia vastauksia, mutta poikkeus tuli kuitenkin kunnan kulttuurimatkailullisen vetovoiman selvittämisessä. Osa vastaajista yhdisti vetovoiman suoraan seuraavaan kysymykseen, joka koski sitä, mitä kulttuurimatkailua kunnassa on. Niinpä kysymys oli ymmärretty osaltaan eri tavalla kuin se oli tarkoitettu. Kysymyksen asettelua olisi voitu parantaa tai tarkentaa. Haastateltujen vastauksien analysoinnissa voidaan huomata, että Päijät-Hämeen alueella on tuotteita kaikkien kulttuurimatkailun kategorioihin. Eniten tuotteita on kulttuuriperintö kategoriassa, joten kuntien kulttuurimatkailutuotteet painottuvat kulttuuriperintöön. Kategoriassa taide tulee esille kulttuurimatkailutuotteena erityisesti taidegalleriat, taidenäyttelyt, taidemuseo ja paikalliset taiteilijat. Tapahdumat ja nähtävyydet kategoriassa esille tulee kesään sijoittuvat erilaiset tapahtumat ja palveluissa suurimpana on luonto ja siihen kohdistuva matkailu ja erilaiset kulttuurireitit.

Uskon, että opinnäytetyön toimeksiantaja LAB-ammattikorkeakoulu, kasvualusta, Taide ajattelun uudistajana voi hyödyntää tutkimustuloksia omassa työssään kehittäessään kulttuurimatkailua. Myös yhteistyön kehittämiseen LAB-ammattikorkeakoulun ja Päijät-Hämeen kuntien välillä saatiin arvokkaita ideoita, joita voidaan hyödyntää tulevaisuudessa kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Lähteet

Business Finland a. Kulttuurimatkailu. Viitattu 27.9.2022.

Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/tuotekehitys-ja-teemat/kulttuurimatkailu>

Business Finland b. Culture Finland -peruskriteerit. Viitattu 19.11.2022.

Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/cf-kriteerit.pdf>

eTravel Team. What is Cultural Tourism? eTravel.com blog. Viitattu 8.11.2022.

Saatavissa <https://www.etravel.com/explore/travel-industry/what-is-cultural-tourism/>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimus haastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hovi, T. 2017. Kulttuurimatkailu. Teoksessa Edelheim, J. & Ilola, H. (toim.) Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Rovaniemi: Lapland University Press, 64–69. Viitattu 28.9.2022.

Saatavissa https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/63093/Matkailututkimuksen_avainka3%a4sitteet_pdfA.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hyyppä, Markku, T. 2021. Kulttuuri ja terveys. Terveyskirjasto. 4.2.2021. Viitattu 4.12.2022.

Saatavissa <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01283>

Kulttuurimatkailu ja kulttuurireitit. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 3.10.2022.

Saatavissa <https://okm.fi/kulttuurimatkailu>

Kulttuurimatkailun tiekartta. Valtioneuvosto. Viitattu 3.10.2022.

Saatavissa <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OKM038:00/2021>

Kulttuurimatkailun tuotesuosituksset. Visit Finland. 2021. Viitattu 12.10.2022.

Saatavissa <https://www.businessfinland.fi/4a8404/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/vf-kulttuurimatkailun-tuotesuosituksset-2021.pdf>

Kuntien kulttuuritoiminta. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 11.10.2022.

Saatavissa <https://okm.fi/kuntien-kulttuuritoiminta>

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Lisäpainos 2. p. 2012. Helsinki: Edita.

Lahden seutu – Lahti Region Oy; lausunto. Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi. 14.9.2022. Viitattu 2.12.2022.

Saatavissa https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/22fdc7be-74c7-4f3d-ae10-dde90ad7617c/b7493e90-0cdb-4dc7-b0b6-fcd5d5f8f9dc/LAU-SUNTO_20220915175030.PDF

Lahti.fi. Tietoa Lahdesta. Viitattu 28.12.2022.

Saatavissa <https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoja-lahdesta/>

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019. Viitattu 7.11.2022.

Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Matka-Suomi. Perinteikäs Päijät-Häme. Viitattu 15.12.2022.

Saatavissa <https://matkasuomi.fi/paijat-hame>

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 1. laitos, 1 painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Pirnes, E. 2008. Merkityksellinen kulttuuri ja kulttuuripolitiikka. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 21.10.2022.

Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18544/9789513930851.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Pyykkönen, L. 2022. Taide ajattelun uudistajana. Esitys 4.4.2022. Viitattu 11.10.2022.

Saatavissa <https://lut.sharepoint.com/sites/o365KasvualustaArtforChange/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fo365KasvualustaArtforChange%2FShared%20Documents%2FGeneral%2Fesittelyt%2FTaide%20ajattelun%20uudistajana%20kasvualusta%204%2E4%2E2022%20Lotta%20Pyykk%C3%B6nen%2Epdf&parent=%2Fsites%2Fo365KasvualustaArtforChange%2FShared%20Documents%2FGeneral%2Fesittelyt&p=true&ct=1665488595558&or=OWA-NT&cid=63981af8-170f-c5de-e4da-2aef79835e14&ga=1>

Päijät-Hämeen liitto a. Viitattu 12.10.2022.

Saatavissa <https://paijat-hame.fi/paijat-hameen-liitto/>

Päijät-Hämeen liitto b. Päijät-Hämeen kuntarajat. Viitattu 1.11.2022

Saatavissa <https://paijat-hame.fi/kartat/karttapohjat/>

Päijät-Hämeen liitto c. Päijät-Hämeen kulttuurinsuunta 2030. Viitattu 23.10.2022.

Saatavissa <https://paijat-hame.fi/paijat-hameen-kulttuurin-suunta-2030/>

Surveymonkey. Laadullisen tutkimuksen tekeminen. Viitattu 11.10.2022.

Saatavissa <https://fi.surveymonkey.com/mp/conducting-qualitative-research/>

Tilastokeskus. Matkailu. Viitattu 28.11.2022

Saatavissa <https://www.stat.fi/meta/kas/matkailu.html>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 29.12.2017. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. E-kirja.

Tammi. 29.12.2017. BookBeat.

UNWTO. Tourism and Culture. Viitattu 16.11.2022.

Saatavissa <https://www.unwto.org/tourism-and-culture>

Yle. Päijät-Hämeessä aletaan määrittää kulttuurin suuntaa ja kehityskohteita – maakunnan kulttuuritoimijat halutaan yhteistyöhön. Viitattu 23.10.2022.

Saatavissa <https://yle.fi/uutiset/3-12516051>

Liite 1. Saatekirje

Hei kulttuurimatkailutoimija!

Olen Janina Koski ja olen viimeisen vuoden restonomiopiskelija Lahden LAB-ammattikorkeakoulussa. Olen tekemässä opinnäytetyötäni aiheena Päijät-Hämeen kulttuurimatkailu. Tavoitteena tutkimuksessani on selvittää Päijät-Hämeen kulttuurimatkailun nykytilanne syksyllä 2022. Niinpä tavoittelenkin teitä aiheen tiimoilta, ja toivoisin jos voisitte vastata alla oleviin kulttuurimatkailu aiheisiin kysymyksiin kuntanne osalta **tiistaihin 1.11.2022 mennessä**.

Toimeksiantajanani toimii LAB-ammattikorkeakoulun kasvualusta; Taide ajattelun uudistajana. Vastauksia tulen käsittelemään opinnäytetyössäni ja ne auttavat minua saavuttamaan opinnäytetyön tavoitteeni. Haluaisinkin myös kysyä, **saako työssä ilmetä kuka kysymyksiin on vastannut kunnan osalta?** Valmis opinnäytetyö tullaan julkaisemaan tammikuussa 2023, osoitteessa www.theseus.fi.

Liite 2. Sähköpostihaastattelukysymykset

Kysymykset:

1. Miten ymmärrät kulttuurimatkailun ja mitä se mielestäsi on?
2. Onko kunnassasi kulttuurimatkailullista vetovoimaa, jos kyllä niin millaista?
3. Onko kunnassasi kulttuurimatkailua?
  - Jos vastasit kyllä, niin mitä kunnassa on tarjolla?
  - Jos vastasit ei, niin mitä olisi tehtävissä, että kuntaan saataisiin kulttuurimatkailua?
4. Toivoisitko jonkinlaista yhteistyötä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa?
  - Jos vastasit kyllä, niin minkälaista se mahdollisesti voisi olla?